

TEATERFEST I KØBENHAVN

Festivalen CPH:STAGE holdes til juni for første gang i København. Ambitionen er at skabe en stor festival med både dansk og internationalt teater.

NY CHEF I DSF

Anna-Katrine Olsen bliver fra 1. april sekretariatschef i DSF. Hun kommer fra et job på Det Kgl. Teater, hvor hun er leder af juridisk afdeling.

EGNSTEATRE OPTIMISTER

Egnsteatrene ønsker forstsat den faste refusionsprocent fra staten genindført. Ministerudtalelse har givet dem nyt håb.

#02 2013

MAGASINET

SCENELIV

SANG • DANS • TEATER • FILM / UDGIVET AF DANSK SKUESPILLERFORBUND

UDDANNELSER I LIMBO
UNIVERSITETER SIGER NEJ TIL OPTAGELSE

EN BØRNEHAVE MED FRIT SLAG
NÅR MOBNING SKER PÅ JOBBET

SEKRETARIAT FOR DANSK SKUESPILLERFORBUND OG FILMEX

SCENELIV udgives af Dansk Skuespillerforbund og udkommer 8 gange årligt.
Oplag: 2.700 eks. - Abonnement: 425 kr. årligt

MAGASINET SCENELIV

Dansk Skuespillerforbund,
Tagensvej 85, 3. sal
2200 København N
Telefon: 33 24 22 00
Fax: 33 24 81 59
Mandag-fredag 9-12 og 13-15.
dsf@skuespillerforbundet.dk
www.skuespillerforbundet.dk

Artikler, læserbreve og lign. sendes til:
pmm@skuespillerforbundet.dk
Redaktion: Pia Møller Munksgaard (redaktør),
Katja Holm (ansvarshavende).

Annoncer sendes til: Jette Rydder
jr@skuespillerforbundet.dk.
(Debatindlæg, anmeldelser, mindeord osv. må
maks. fylde 2800 anslag inkl. mellemrum.)

Tryk: KLS Grafisk Hus.
Design: ad-man.dk.

ANNONCEPRISER OG FORMATER (b x h)

Helside annonce (170 x 270) 9.000 kr.
Bagsiden (190 x 260 + beskæring) 9.000 kr.
2/3 side annonce (170 x 192) 6.500 kr.
½ side annonce (170 x 133) 5.000 kr.
Top-annonce (170 x 60) 2.500 kr.
1/3 side annonce (54 x 270 mm) 3.500 kr.
Visitkort-annonce (112 x 30) 700 kr.
(maks. 400 anslag inkl. mellemrum)
Medlemsannoncer (112 x 30) 350 kr.
(maks. 400 anslag inkl. mellemrum)

Annoncemateriale skal afleveres i pdf-format.
Alle priser tillægges moms.
Særlige annoncønsker:
Kontakt Jette Rydder - tlf. 33 24 22 00

DSF'S BESTYRELSE

Katja Holm (formand), Jesper Asholt (orlov),
Dorthe Hansen Carlsen, Julie Carlsen, Thomas
Magnussen (næstformand), Mette Marck-
mann, Ulla Ricklander, Marie Louise B. Wille,
Kristine M. Brendstrup, Ole Jakobsen, Henrik
Jandorf, Mette Frank, Sofia Karlsson, Maj-Britt
Mathiesen, Elisabeth Halling, Jacob Stage.
Suppleant: Trine Runge.

DSF'S SEKRETARIAT

Formand: Katja Holm
Kommunikationschef: Pia Møller Munksgaard
Seniorkonsulent: Mikael Waldorff
Regnskabsfører og Filmex: Heidi Holm Madsen
Bogholder: Lis Jespersen
Chefjurist: Maj Hagstrøm
Juridiske konsulenter: Magnus Homann Poulsen,
Jørgen Byrdal Kloch Larsen og
Berit Lassen
Socialkonsulent: Nanna Møller
IT- manager og Filmex: Sengül Kaya-Mortensen
Kursussekretær: Karin Iwersen
Sekretær for formand og sekretariatschef:
Tine Fangel
Webmaster og Filmex: Jette Rydder
Håndbog og Filmex: Kristine Staffeldt
Omstilling/Sekretær: Hanne Arlund

541 Trykkeri 016

No. 001
KLIMA-NEUTRAL
TRYKSAG

KONTRAKTER TIL FILMEX SENEST 1. JUNI 2013

TIL ALLE RETTIGHEDSHAVERE

HUSK AT INDSENDE DINE KONTRAKTER FRA 2012 SÅ HURTIGT SOM MULIGT OG INDEN DEN 1. JUNI, HVIS DE SKAL MED I FORDELINGEN AF RETTIGHEDSPENGE I ÅR. HAR DU KONTRAKTER, SOM DU IKKE TIDLIGERE HAR SENDT IND FRA 2010 OG 2011, SKAL DU MEDSENDE DEM SENEST 1. JUNI 2013, FOR AT DE KOMMER MED I FORDELINGEN.

Det drejer sig om kontrakter på følgende typer produktioner:
film, tv, radio, dubbing og reklame.

FILM OG TV

Husk samlet honorar, hvis det ikke fremgår af kontrakten.

DUBBING

Husk en opgørelse over, hvad du har tjent på hver produktion, både studiehonorarer og udnyttelseshonorarer. Indsend evt. Dine tidsforbrugsopgørelser, der viser hvor mange sessions og timer, du har haft.

Vi automatisk modtager kontrakter/opgørelser fra SDI Media og Camp David, så dem behøver du ikke at sende.

REKLAME

Kontrakten skal indeholde både studiehonorar, udnyttelseshonorar og evt. Antal spots, hvis der er flere. Reklamekontrakter fra sdi media skal indsendes.

DR

Kontrakter fra Danmarks Radios egenproduktioner skal du ikke sende ind. Vi får oplysningerne fra dr. Vær opmærksom på, at kontrakterne skal være på overenskomst-koderne 10xx til 15xx. Medvirker du i en dr enterpriseproduktion skal du selv sende kontrakter ind.

SEND KUN KOPIER

Du skal sende kopier af kontrakter til filmex og selv beholde originalerne.

NEMKONTO

Filmex afregner via nemkonto. Ønsker du ikke at modtage din udbetaling på din nemkonto, så kontakt os.

UDBETALING NOVEMBER

Vi forventer at kunne udbetale rettighedspengene i starten af november 2013.

HAR DU SPØRGSMÅL TIL FILMEX, SÅ KONTAKT OS PÅ TELEFON 33 24 22 00

8

#02 2013

9

10

20

UDDANNELSER AFVISES

4

Fordi en række kunstuddannelser ikke er tilrettet den såkaldte Bologna-aftale om europæisk harmonisering, er scenekunstnere, der ønsker at læse videre, ofte dårligere stillet end andre professioner med en mellem-lang uddannelse.

TEATERFEST I KØBENHAVN

8

En ny samlende festival med teater fra hele landet – og fra udlandet – ser dagens lys i København til juni. Ved Scenelivs deadline var 26 teatre med på festivalvognen, og flere kommer hele tiden til.

JURIDISK FØDSELHJÆLPER

9

DSF's nye sekretariatschef kan skrive både jordemoder og jurist på sit CV. Hun glæder sig til at kæmpe for bedre løn- og arbejdsvilkår for scenekunstnerne, når hun 1. april skifter fra Det Kgl. Teater til skuespillerforbundet.

MOBNING PÅ JOBBET

10

"Som en børnehave med frit slag." Sådan beskriver en skuespiller hendes egen oplevelse med mobning på arbejdspladsen. Læs hendes og en kollegas beretning, se hvad andre mener og få eksperternes råd.

EGNSTEATRE VEJRER MORGENLUFT

16

Egnsteatrene tror stadig på, at det er muligt at få genindført den faste refusion på 50 procent til kommuner med et egnsteater, særligt efter den seneste udmelding fra kulturminister Marianne Jelved, da hun besøgte Team Teatret i Herning.

NY SÆSON I DSF STUDIO

20

Så begynder en ny omgang morgentræning med nye undervisere og nye discipliner, og DSF Studio byder også på en række spændende kurser og netværk frem til sommerferien.

SCENEKUNSTUDDANNELSER FANGET I LIMBO

I DAG GÅR MANGE SKUESPILLERE, SANGERE OG DANSERE FORGÆVES, NÅR DET GÆLDER VIDEREUDDANNELSE PÅ F.EKS. UNIVERSITETET. DERES UDDANNELSER PASSER NEMLIG IKKE IND I DEN STORE EUROPÆISKE UDDANNELSESFAMILIE, DER BLEV ETABLERET MED BOLOGNA-AFTALEN. EN UDREDNING FRA KULTURMINISTERIET SKAL KOMME MED BUD PÅ EN LØSNING AF PROBLEMET.

Jacob Wendt Jensen

En stribe mellemlange uddannelser er blevet godkendt som en såkaldt professionsbachelor. Det gælder for eksempel fysioterapeut, ergoterapeut, sygeplejerske, journalist og socialrådgiver. Hvis man har taget en af disse uddannelser, giver det adgang til at læse en kandidatgrad på en række beslægtede universitetsuddannelser.

Tilbage står scenekunstudannelserne, hvor man igennem årene har tøvet med at lade sig blåstempe i forhold til Bologna-aftalen, der er en løbende tilpasning og harmonisering af uddannelsesverdenen i hele Europa. Det betyder, at disse kunstnere i mange tilfælde skal begynde helt forfra i uddannelsessystemet, hvis de f.eks. ønsker en kandidatgrad.

Hvis scenekunstudannelserne fremover skal være adgangsgivende ligesom f.eks. uddannelsen til journalist eller sygeplejerske, vil det kræve en ændring af uddannelserne, så der kommer en vis mængde prøver, opgaver og karakterer ind, sideløbende med de elementer vi kender i dag.

RAPPORT LIGE OM HJØRNET

Der er dog ved at være noget, der ligner fælles fodslag, for at scenekunstudannelserne kan blive meritgivende til at læse videre til kandidat på beslægtede uddannelser. Et udvalg under Kulturministeriet kommer til april med en rapport, der beskæftiger sig med emnet. En af dem, som sidder med

Skuespillerskolen i Odense. Fra præsenteringsforestillingen 2012, "De europæiske medier". Fra venstre Marie Knudsen Fogh, Morten Holst, Benjamin Katzmann Hasselflug, Sophie Bredal Zinkernagel, Sidsel Siem Koch, Stina Mølgaard, Jacob Moth-Poulsen og Jakob Randrup.
Foto: Odense Teater.

i udvalget, er Peder Dahlgaard, der til daglig er leder af skuespilleruddannelsen i Odense (Syddansk Musikonservatorium & Skuespillerskole). Han er optimistisk på processens vegne.

"Mit bedste bud er, at scenekunstuddannelser bliver en del af Bologna-aftalen i løbet af fem år," siger han og tilføjer:

"Generelt vil alle tre skuespillerskoler gerne akkrediteres i forhold til Bologna-aftalen, fordi det er den eneste vej til at opnå større fleksibilitet og mobilitet for både lærerkræfterne og studerende. Det handler jo også om vores fleksibilitet i forhold til udveksling med uddannelser i andre lande. I øjeblikket risikerer skuespillere generelt at komme ind i en blindgyde, når det gælder videreuddannelse og specialise-

EN BASTARUDDANNELSE

Marie Tafdrup Wisbøl er uddannet fra skuespillerskolen i Aarhus i 2006, og hun har blandt andet optrådt på Aalborg Teater i en årrække. Sidste år ville hun søge ind på Institut for Uddannelse og Pædagogik (DPU) af ren og skær nysgerrighed og for at få mulighed for at supplere indtægterne fra skuespillet. Mere præcist for at få en kandidatgrad i pædagogisk psykologi.

Afvisningen var klar. Der var ingen mulighed for at få skuespilleruddannelsen godkendt som en bacheloruddannelse og dermed komme til at læse til kandidat. Der var ikke engang mulighed for at blive optaget på suppleringsuddannelsen, der er en forberedelse til kandidatuddannelsen.

Hun synes ellers DPU var et oplagt sted at søge hen for en skuespiller. På

DPU er der videreuddannelser for blandt andet skolelærere, pædagoger og afspændingspædagoger. Skuespilleruddannelsen er generelt svær at sammenligne med andre uddannelser, men faktisk er der lige præcis med afspændingspædagoger nogle faglige overlap, der fik hende til at tage chancen.

"Da jeg var elev på skuespillerskolen kunne jeg ikke forstå, hvad det der Bologna-pjæt skulle til for. I dag ærgrer jeg mig over, at min uddannelse ikke er en del af systemet. Jeg tror ikke skuespillere bliver dårligere af at skrive opgaver undervejs og få karakterer for deres skriftlige arbejde. Jeg tror tværtimod, at det er sundt for skuespillere at blive udfordret på intellektet," siger Marie Tafdrup Wisbøl.

Hun har ikke nogen studentereksamen, og det gør vejen til en universitetsuddannelse ekstra lang. Hun skal som følge af nye regler betale for at gå på HF enkeltfag, fordi hun allerede har en mellemlang uddannelse. En fuld HF vil koste i omegnen af en kvart mio. kr., alt efter hvordan man tilrettelægger studiet. Alene et fyldigt fag som dansk koster 25.000 kr., fortæller hun.

"Skuespilleruddannelsen er en slags "hverken-eller-uddannelse" i systemet. Jeg vil kalde det for en bastarduddannelse, fordi den på den ene side tæller som en mellemlang videregående uddannelse, men på den anden side ikke kvalificerer til det, som andre mellemlange uddannelser gør. Uddannelsen er havnet mellem to stole. Den lukker døre både foran og bagved. Selve uddannelsen som skuespiller er stærk, og den fejler ingenting i sig selv, men i uddannelsessystemet er den en blindgyde."

Tafdrup Wisbøl har også sidenhen fået mundtlig besked fra Københavns Universitet, om at muligheden for at komme ind via den såkaldte kvote 2 uden en studentereksamen er næsten umulig. Der er kun ganske få pladser, og konkurrencen om dem er hård.

ring, og vi vil gerne give optimale muligheder for at komme videre til vores dimittender. For eksempel inden for felter som instruktion og pædagogik, hvor vi som skuespillere må formodes at være stærke kort,” siger Peder Dahlgaard.

TRE PLUS TO ÅR

Lysten til at videreudvikle scenekunstudannelserne og tilnærme dem andre uddannelser skal dog helst ikke ske på bekostning af indholdet og egenarten, mener han.

”Akkrediteringen vil være et skridt i en rigtig retning. Vi skal sørge for, at de studerende kommer ud og kan virke i et bredt arbejdsmarked, kan du sige. Men der er samtidig nogle ting, vi skal værne om. Scenekunstudannelserne er netop kunstudannelser, som skal uddanne på højeste niveau, og på scenekunstudområdet handler det også om at dyrke ensemblet og den kollektive kunstform. Vi skal på den ene side derhen, hvor hver elev bliver sit eget ”brand”, samtidig med at vi skal respektere scenekunstens kollektivitet, siger Peder Dahlgaard.

I rapporten vil der ligge nogle anbefalinger til politikerne. De skal så bagefter beslutte, om man for alvor går efter Bologna-akkrediteringen. Gør man det, ligger der et stort arbejde for uddannelserne i at beskrive de kompetencer, som de studerende erhverver sig undervejs.

”Jeg forestiller mig, at det er muligt at tænke vores fireårige skuespilleruddannelse ind i de velkendte bachelor- og kandidatrammer, hvor man studerer i tre år plus to år. Vi skal derfor finde ud af, hvordan vi kan gøre det, vi gør på fire år nu, på kun tre år – og derudover operere med en mere specialiseret overbygning. Jeg tror på, at vi kan lave en treårig grunduddannelse, der er ligeså kvalificeret som den fireårige uddannelse, vi har i dag,” siger Dahlgaard.

SMID IKKE BARNET UD...

Lige præcis hvor der er åbent eller lukket land for de kunstneriske uddannelser er svært at få et præcist overblik over. Hver enkelt ansøger kan nemlig ud over uddannelsesbeviset godt være udstyret med særlige kvalifikationer. For eksempel er det en fordel at have spillet børneteater, hvis man søger ind på et pædagogisk seminarium, og det er indlysende, at teatervidenskab ligger fint i forlængelse af skuespillergeringen. Mens vi venter på Bologna-harmoniseringen

Hatja Holm Foto: Henning Hjort

Peder Dahlgaard

er hovedreglen dog, at det er mere end almindeligt svært at komme ind på mange overbygninger på universitetet, mens det er mere realistisk at få meritoverført skuespillerstudiet, hvis man vil uddanne sig til lærer, gå på IT-Universitetet eller tage forskellige behandleruddannelser.

I Dansk Skuespillerforbund er man helt klar over problemet og hilser arbejdet for en løsning velkommen. Men formand Katja Holm opfordrer samtidig til, at man ikke smider barnet ud med badevandet.

”Vi vil gerne sikre os, at uddannelserne rent faktisk bliver kompetencegivende, når det gælder om at videreudanne sig. Det kommer til at rumme nogle udfordringer i forhold til, hvordan vi skal lave eksamen og den slags. Jeg kan godt blive lidt nervøs for, om uddannelsen kommer til at rumme så meget teoretisk viden i fremtiden, at den ikke længere er overvejende praktisk funderet. Man kan nu engang ikke sætte sig ned og læse sig til at blive skuespiller. Man er nødt til at træne sit værktøj,” siger Katja Holm.

NED I DETALJERNE

Katja Holm mener, at det også fremover skal være muligt at komme ind på kunstudannelserne uden en studentereksamen. Man skal fastholde, at adgangen til skolerne baserer sig på en vurdering af talent.

”Og så mener hun, at uddannelserne, som de er i dag, indeholder mange elementer, der kan bygges videre på i et nyt system.

IT-UNIVERSITETET TAGER IMOD

Morten Steensgaard har stadig masser af mod på at spille med i film, teater og tv-serier. Men det udelukker jo ikke, at man har lyst til at dygtiggøre sig på andre områder. Han er i sin tid uddannet på en skole for eksperimentalteater og dans i Amsterdam og på William Esper Studio i New York og har været med i blandt andet tv-serien ”Lulu og Leon”. Han har også arbejdet som instruktør, tekstforfatter og konceptudvikler. Da Morten Steensgaard fik lyst til at videreudanne sig, søgte han ind på IT-Universitetet på uddannelsen for Digital Design og Kommunikation og blev modtaget med åbne arme.

Det er en toårig kandidatuddannelse, der handler om hvordan digital kom-

munikation påvirker vores tilværelse. På IT-Universitetet er kunstnere og hermed skuespillere velkomne.

”Jeg kan kraftigt anbefale IT-Universitetet. Det er en spændende uddannelsesinstitution med meget gruppearbejde og gode vilkår for de studerende. I mine øjne er det spild af ressourcer, når andre universiteter ikke i væsentlig grad optager kunstnere. Det er i øvrigt mit indtryk, at man på IT-Universitetet generelt er glade for de kunstnere, man optager,” siger Morten Steensgaard.

Perspektiverne i hans nye uddannelse kan være arbejde som webredaktør, webdesigner, digital projektleder eller decideret it-konsulent.

SYDDANSK UNIVERSITET SAGDE NEJ

Gunnvá Zachariassen bor på Færøerne, men hun er uddannet skuespiller fra Statens Teaterskole i København. Hun har ikke haft held med at søge ind på Syddansk Universitet, hvor holdningen i øjeblikket er, at skuespilleruddannelsen fra Statens Teaterskole ikke kan sidestilles med en professionsbachelor. Argumentet fra Syddansk Universitet lød: "Skuespilleruddannelsen indeholder ikke elementer af teori og metode i akademisk forstand". Der var altså ingen adgang til overbygningsfaget Kultur og Formidling, hvor man ellers tager folk fra andre uddannelser som lærere og bibliotekarer.

"Jeg synes, det er meget surt, at skuespilleruddannelsen groft sagt ikke kan bruges til noget i videreud-

dannelsessammenhæng, når lignende uddannelser i Norden godt kan. Et par af eksemplerne er den treårige skuespilleruddannelse i Luleå i Sverige, der sidestilles med en bachelor, og den fireårige skuespilleruddannelse i Helsinki, der sidestilles med en mag. art. Det føles som om mine papirer fra STS er ligeså lidt værd, som kom de fra en ikke-anerkendt skuespillerskole," siger Gunnvá Zachariassen.

Hun har nu planer om at søge ind på både Aarhus Universitet og Københavns Universitet, men hun spørger i øjeblikket sig selv, om ikke hendes forhåbninger er af mere teoretisk art end praktisk mulige.

"Vi kan kunsten at modtage instruktion. Vi kan dechiffrere konflikter og gå bagom problemstillinger meget hurtigt, forstå komplicerede problemstillinger på relativt kort tid og komme fra tanke til handling. Men vi har måske nogle gange en tendens til at bagatellisere, hvad vi rent faktisk kan. Vi har en høj grad af fleksibilitet, og vi er eksperter i hele tiden at indgå i nye sammenhænge og derfor meget

omstillingsparate. Alle de ting har vi bare ikke officielt papir på nu," siger Katja Holm, og fortsætter:

"Her må skuespillerskolerne ned i detaljerne og få beskrevet, hvilke kompetencer det er, eleverne tilegner sig, så det ikke længere er op til den enkelte skuespiller at overbevise omverdenen og andre uddannelser om, hvad de kan." ■

NY VIDEN – NYE MULIGHEDER

Moduluddannelser

Gratis

- Auteur/Scenesættelse
- Dukke/Animation
- Multimedie/Performance

Diplomuddannelser

SVU/6 uger

- Valgmoduler i ledelse (kunst og kultur)
- Formidling af Kunst og kultur for børn og unge 2.0

Ansøgningsfrist d. 1. juni 2013

Hent ansøgningskema på: www.nyscenekunst.dk

Ring og spørg løs
5993 1009

**Scenekunstens
Udviklingscenter**
v.Odsherred Teaterskole

University College
SJÆLLAND

TEATERFEST I KØBENHAVN

**TIL JUNI SER EN NY TEATERFESTIVAL
DAGENS LYS I KØBENHAVN. 26 TEATRE OG
PRODUKTIONSSLELSKABER OG EN RÆKKE
ORGANISATORER ER FORELØBIG INVOLVERET I
DE TO UGER MED TEATERFEST I HOVEDSTADEN.**

Af Pia Møller Munksgaard, pmm@skuespillerforbundet.dk

I årevis har den været efterlyst: en stor samlende teaterfestival i hovedstaden. Nu kommer den så, når CPH:STAGE for første gang finder sted den 5.-16. juni i år.

Målet er at skabe to ugers teaterfest i København, hvor man fra morgen til aften kan se teater rundt omkring i byen: Det bedste teater fra den forløbne sæson og smagsprøver på det, der venter. Initiativet til festivalen blev taget af Husets Teater, Café Teatret, Grob og Teater V i regi af Byens Levende Scener og De Små Storbyteatre. Formand for bestyrelsen, Mads Wille fra Husets Teater, siger:

"København og Danmark mangler en stor teaterfestival, der appellerer bredt til publikum og skaber interesse om dansk teater. CPH:STAGE er en åben festival. Den består i et samarbejde, hvor teatre, kunstnere, producenter og anmeldere udvælger og præsenterer det allerbedste fra årets sæson. På den måde bliver CPH:STAGE én stor fejring af teatret, det bliver en begivenhed for hele København og et vindue for alle danske teatre nationalt såvel som internationalt. For publikum bliver CPH:STAGE en slags "best of". Og hvem vil ikke gerne have muligheden for at se det bedste af det bedste fra en hel teatersæson på kun to uger?"

Det er teatrene selv, der udvælger forestillingerne. Det er meningen, at festivalen skal vise teater fra hele landet, og festivalledelsen opfordrer de københavnske teatre til ud over at præsentere en af sine egne forestillinger også at lægge hus til en forestilling fra provinsen.

CaféTeatrets Brivik-forestilling "Manifest" med Olaf Højgaard er en af de forestillinger, der spiller på CPH: STAGE Foto: Søren Solkær Starbird

Målet er også at give festivalen et internationalt snit, og i den kommende tid vil festivalledelsen have fokus på at trække internationale forestillinger til København i juni.

Programmet for CPH:STAGE vil blive offentliggjort i løbet af foråret, efterhånden som det falder på plads. Da Sceneliv gik i trykken var der programsat 45 forestillingsvisninger som bl.a. inkluderer opsætninger af CaféTeatrets Brivik-forestilling "Manifest 2083", COP15-forestillingen "Brokenhagen" og "En Plads i mit Hjerte" på GROB, "Gud taler ud" på Husets Teater, danmarkspremieren på Mungo Parks "Arternes Oprindelse" og "Forførerens Dagbog" på Husets Teater, "Sketch-Show" af Teater V samt "Himlen" med Jydsk Turné Teater, "Ritualet" af Får302, "BEAT" af Momentum, "Mit Rum" på Asterions Hus, "BRØL" fra Svalegangen og "Bunny Monroe" fra Det Kongelige Teaters Eventministeriet. ■

PENSIONS RÅDGIVNING PÅ NETTET

BEREGN DIT PENSIONSTAL

Luk øjnene og forestil dig, hvordan din tilværelse ser ud, når du går pension. Hvor stort er dit rådighedsbeløb? Og er det nok? Med PFA's nyeste værktøj Pensionstallet kan du med et enkelt tal få et praj, om du betaler nok til din pension, eller om det vil være en god idé at spare lidt mere op.

Pensionstallet er kort fortalt et tal, som viser, hvor stor en procentdel af din nuværende indkomst, du kan forvente at have til rådighed som pensionist. Er tallet på 100, betyder det, at du kan fortsætte med samme indtægter som i dag, mens et mindre tal betyder, at der vil være knapt så mange penge at gøre godt med. Du

kan beregne dit Pensionstal på pensionstallet.dk eller via app'en til smartphone og tablet: PFA Pensionstjek.

MØD DIN RÅDGIVER PÅ WEBBEN

Som noget nyt tilbyder PFA nu webrådgivning, sådan at du kan få rådgivning, når det passer dig. Med et klik på et link, som rådgiveren sender på en e-mail, deler rådgiveren sin computerskærm med dig. Via telefonen og den delte skærm kan du få gennemgået dine muligheder ud fra de beregninger, som rådgiveren foretager. Du kan få webrådgivning mandag – torsdag fra kl. 8.15-20 og fredag fra kl. 8.15-16.

Du kan læse mere om rådgivning på pfa.dk -> rådgivning.

JURIDISK FØDSELHJÆLPER I KREATIVE MILJØER

DER FINDES IKKE MANGE, DER HAR BÅDE JORDEMODER OG JURIST STÅENDE PÅ CV'ET, SÅDAN SOM DANSK SKUESPILLERFORBUNDS KOMMENDE SEKRETARIATSCHEF ANNA-KATRINE OLSEN. EFTER OTTE ÅR PÅ DET KONGELIGE TEATER, SENEST SOM LEDER AF JURIDISK AFDELING, GLÆDER HUN SIG NU TIL AT ARBEJDE FOR BEDRE LØN- OG ARBEJDSVILKÅR FOR DSF'S MEDLEMMER.

Af Pia Møller Munksgaard, pmm@skuespillerforbundet.dk

■ "Mens børnene er små, kan man godt bilde dem ind, at det er juleaften den 23. december. Men når de bliver ældre, går det ikke rigtig længere."

Sådan lyder den private del af forklaringen på, at jordemoderen Anna-Katrine Olsen i 1999 stoppede med at bringe børn til verden og i stedet kastede sig over jurastudierne. Arbejdet som jordemoder passede ikke rigtig sammen med familielivet, syntes hun.

"Men så havde jeg også et ønske om at udvikle mig fagligt. Jeg havde været tillidsrepræsentant i en periode, og der havde jeg fået øjnene op for, at det der med ledelse var rigtig spændende. Jeg ville gerne i gang med noget, som pegede i den retning, og det blev så juraen," fortæller Anna-Katrine Olsen.

Hun blev cand. jur. med et speciale om ophavsret og ytringsfrihed med udgangspunkt i sagen om Ritt Bjerregaards EU-dagbog, og derfra gik karrierevejen kortvarigt til en stilling som faglig konsulent i Jordemoderforeningen. En dag så hun et stillingsopslag fra Det Kongelige Teater.

"Det var ikke noget, jeg på forhånd havde forestillet mig, det var mere intuitivt, nærmest som kærlighed ved første blik. Det var fantastisk at kunne få lov at knytte det, som jeg privat brænder så meget for, nemlig kunsten og kulturen, sammen med juraen. Og så havde jeg spottet, at jeg kunne få gavn af den menneskelighed, jeg havde med mig fra jordemoderjobbet," fortæller hun om sin éntre som jurist i den kunstneriske verden.

Det er blevet til otte år på nationalscenen, først som fuldmægtig, senere specialkonsulent og chefkonsulent, og i de senere år som leder af juridisk afdeling, der også omfatter funktioner som journal, arkiv og bibliotek. Hun har på teatret arbejdet med en lang række forskelligartede opgaver, lige fra at forhandle kontrakter og overenskomster, over byggesager til sparringspartner for teatrets ledelse i juridiske og strategiske spørgsmål.

GOD I KREATIVE MILJØER

Den 1. april sætter Anna-Katrine Olsen sig i sekretariatschefstolen i Dansk Skuespillerforbund. Skiftet er i høj grad båret af et ønske om at forbedre vilkårene for medlemmerne.

"Det er en gruppe mennesker på arbejdsmarkedet, der har langt ringere vilkår, end de fleste går og tror. Der er store udfordringer både omkring arbejdsforhold og rettigheder, som lige nu er til diskussion og under pres. Samtidig synes jeg, at det i et samfund i krise er vigtigt at få sikret den værdi, der ligger i at have et rigt kunst- og kulturliv," siger hun og tilføjer:

"Jeg befinder mig virkelig godt i kreative miljøer, trods min egen jyske jordbundenhed. Jeg er ikke en kunstnertype, jeg kan ikke synge og danse. Men jeg fungerer godt sammen med mennesker, der tænker anderledes end mig. Og så brænder jeg for kunsten og kulturen."

Om skiftet fra arbejdsgiversiden til lønmodtagersiden af forhandlingsbordet, lyder det fra den kommende sekretariatschef:

"For mig er det ikke så vigtigt, det med at være på den ene eller den anden side. Jeg sætter en ære i at kunne se tingene fra begge sider, for det tror jeg på, at man får mest ud af. Når man skal kæmpe kampen for de udøvende kunstnere, er det også vigtigt at kunne se det fra den anden side. Det er en kæmpe fordel at vide, hvad det vil sige at lave teater, og at kende de udfordringer, som arbejdsgiverne har. Endelig kan man jo sige, at jeg kommer hjem igen – på den side af bordet, hvor jeg i sin tid startede i Jordemoderforeningen."

Fritiden bruger Anna-Katrine Olsen helst med familien: hendes mand, journalist og forfatter Torben Bille, deres to fælles piger på 17 og 19 år, og Torbens voksne søn og hans familie. Ferierne går oftest til sommerhuset ved Asserbo eller til Italien, hvor Anna-Katrine taler sproget flydende. Aftenerne i Danmark bruges i teatersalene, biografene, på spillestederne eller i sofaen derhjemme med en god bog. ■

MOBNING PÅ ARBEJDSPLADSEN

Psykisk arbejdsmiljø, herunder mobning, står i disse år højt på arbejdsmiljø-dagsordnen. Eksempler på mobning findes på mange arbejdspladser, også i den kunstneriske branche, og det kan være svært at håndtere for alle involverede. Sceneliv har talt med to kvindelige skuespillere, der fortæller om

SOM EN BØRNEHAVE

DET ER MANGE ÅR SIDEN, HUN ARBEJDEDE PÅ ET TEATER, HVOR HUN OPLEVEDE, AT DE ANDRE FRØS HENDE UD. MEN HUN KAN STADIG BRYDE SAMMEN, HVIS HUN BLIVER MINDET OM DET. INGEN GREB IND DENGANG, IKKE EN GANG LEDEREN

Af Diana Axelsen

■ "Man tror, man er kommet igennem det, men så kommer der en lille ting, der minder en om det, og så rammer det hårdt igen."

Denne artikels fortæller havde været ansat på et dansk teater i mange år, og alt var godt. Men så kom der to nye skuespillere ind i den faste trup, og hele stemningen ændrede sig. Der var kommet nye stjerner, der havde nye meninger, og de kunne ikke lide hende.

"Jeg tror ikke, at der var nogen af dem, der opfattede, at de mobbede mig. Jeg har talt med et par stykker siden, og det virker som om, de mener, at det var mig, der var helt galt på den."

"Jeg ved egentlig ikke, hvordan det startede, men på et tidspunkt mærkede jeg, at alle tiede stille, når jeg kom ind i rummet. Jeg mærkede det, men ville ikke tænke nærmere over det, for det kunne ikke passe, at de gjorde det. Men de snakkede om mig. Helt tydeligt. Kiggede over på mig og fnisede," siger hun.

DEN SNERPEDE TANTE

Vi er i tiden, hvor alle røg til prøverne. Selv i små rum, blev der pulset løs, og ikke-rygere måtte holde vejret og trække frisk luft i pauserne. Artiklens hovedperson var ikke-ryger, men hun var også konfliktsky. Hun turde ikke rigtig tage kampen op mod rygerne på en åbenlys måde, men hun endte i stedet med at lade små hentydninger og ansigtsudtryk fortælle, hvad hun mente om røgen.

"Jeg var nok lidt snerpet og tantet. Men det var blevet hånet, hvis jeg havde bedt dem om at gå ud for at ryge. Man kunne ikke tage et problem op og snakke om det, fordi lederen ville have god stemning – koste hvad det ville. Man skulle glatte alle optræk til konflikter ud."

Lidt inde i prøveforløbet fik skuespillerinden en dag at vide fra teaterlederen, at "de" havde besluttet, at hun ikke skulle have nogen replikker. Hendes rolle var nu stum. Så gik der lidt tid, og så skulle hun alligevel sige noget. Ellers

fungerede scenerne ikke. Gruppen tog beslutninger hen over hovedet på hende, når hun sad udenfor i pauserne og trak frisk luft.

"Det var frygteligt og forvirrende. Men jeg ville ikke lade dem se mig græde, og jeg lukkede mig tit inde på toiletet og hulkede min frustration ud. Jeg var fortvivlet. Alle så vel mine hævede og røde øjne bagefter, men der var ikke nogen, der sagde noget."

BARE HOLD KÆFT

Hun følte, at alle byggede en front op imod hende. Fornuftige mennesker med varme hjerter gik med på det, og selvom hun ikke har bevis for det, er hun overbevist om, at det var de nye skuespillere på teatret, der stod bag den forandrede stemning. Hun var blevet udnævnt som prygelknabe, fordi hun var irriterende.

Så skulle forestillingen på turné. Aftenen inden de skulle af sted til det første stop i Jylland, kom instruktøren hen til hende. Hun sagde, at hun talte på hele holdets vegne, og at de kun ville have hende med, hvis hun tiede stille på turnéen.

"Jeg skulle sige ja eller nej, når de spurgte mig om noget, for de ville ikke mere høre på lyden af min stemme. Hvis ikke, så ville de ikke have mig med. Jeg sagde ikke op. Jeg ved egentlig ikke helt hvorfor, men måske var det fordi, jeg jo før havde været så glad for mit arbejde på stedet. Og så ville jeg gerne være professionel. Forestillingen skulle jo ikke gå ned på grund af mig," fortæller hun.

LAGDE SIG NED

"Man bliver ikke mobbet, hvis man ikke har lagt sig ned. Man kan ikke tørre sine fødder af på nogen, hvis de ikke har lagt sig ned, og det havde jeg gjort."

Hun tænkte, at det nok gik over. Hun troede, at der var noget galt med hende. Hun var konfliktsky og bange og forvirret over, at det skete.

dengang, de oplevede mobning. De har begge ønsket at være anonyme, men redaktionen kender deres navne.

Ekspertene i mobning Inger Lise Eriksen-Jensen og Helle Rabøl Hansen giver gode råd om, hvad man kan gøre, hvis man oplever mobning på egen krop eller bliver vidne til det på arbejdspladsen.

MED FRIT SLAG

Mange gange har hun senere spekuleret over, om det var hende, der var noget galt med. Måske var hun selv skyld i det. Og mange gange har hun undret sig over, hvorfor hun ikke sagde fra.

"Dem der kan sige "det her vil jeg ikke finde mig i" eller "det har jeg ikke fortjent", de bliver ikke mobbet. Eller mobningen standser, når de siger det. Hvis jeg bare én gang havde haft mod til at fortælle de andre skuespillere, at jeg havde siddet på toiletet og grædt snot over deres behandling af mig, så..."

Hun oplever, at man ofte har en medspillende rolle, når man bliver mobbet.

"Jeg indrømmer, at jeg var snerpet. Jeg var nok også en smule jaloux, fordi der kom to nye ind, der fik lov til at styre det hele og kunne gøre det, som vi aldrig havde fået lov til at gøre før på teatret, og jeg er mig bevidst om, at jeg også havde et ansvar. Men alligevel... jeg fatter ikke, at de kunne gøre det... gå med til det. Ingen fortjener at blive behandlet på den måde."

INGEN TOG ANSVAR

Er man leder af et teater, så bør man, ifølge skuespillerinden, gribe ind og få parterne til at tale sammen. Få lagt begge sider af situationen ud på bordet, så parterne kan få talt ud og nå en form for forståelse for den andens position og følelser. Men her i dette tilfælde, var der ingen leder, der gjorde noget.

"Når der ikke er en leder, der tør tage et ansvar, så er det som en børnehave, hvor der er frit slag", fastslår skuespillerinden og slutter:

"Jeg stod helt alene, og jeg prøvede at overleve og gøre mit bedste hver eneste dag, hvert sekund. Havde de set mig græde, så var jeg en fiasko, som det lykkedes for dem at kue. Men nu har jeg lært det. Det sker ikke igen, at jeg bare lægger mig ned."

Lederen på teatret, hvor det hele skete, har ifølge artiklens hovedperson senere sagt, at hun godt ved, at det ikke var så godt, det der skete dengang. Den kvindelige skuespiller har dog ikke fået nogen direkte undskyldninger, og hun er overbevist om, at de fleste fra forestillingen dengang ikke er klar over, hvad de udsatte hende for. ■

JEG HAR IKKE LÆRT AT FORSVARE MIG

I EN BRANCHE, HVOR MEGET BLIVER SAGT FOR SJOV, ER DET VIGTIGT AT HOLDE ØJE MED, OM ALLE KAN TÅLE MOSTEN, MENER EN KVINDELIG SKUESPILLER.

Af Diana Axelsen

■ "Jeg blev også mobbet som barn i folkeskolen. Så meget at jeg til sidst måtte skifte skole i niende. Den pige, som mobbede mig, var dybt ulykkelig, og hun fik sin vrede og frustration ud gennem mobning, og jeg kunne ikke forsvare mig. Jeg kom nemlig fra en familie med alkoholmisbrug, og der lærte jeg at dække over tingene og holde dem for mig selv.

Og så har jeg jo heller ikke nogensinde haft lyst til at skilte med, at nogen syntes, jeg er så lidt værd, at de kan behandle mig som skidt. Det er nok kimen til det mønster, der gør, at jeg bare har bidt det hele i mig," siger den kvindelige skuespiller, der her fortæller om, hvordan hun oplevede mobning på et teater.

Hun havde lige været gennem en depression og gik af den grund i forvejen hos en terapeut, som kunne hjælpe hende igennem mobningen på teatret. Derfor fik hun tidligt bearbejdet de følger, som tre måneder med mobning medførte.

Som i den første historie om mobning var der ifølge skuespilleren ingen, der greb ind. Ingen leder, ingen instruktør, ingen kolleger gjorde noget.

DET SVAGESTE LED

Hun ville gennemføre forestillingen for enhver pris for ikke at få prædikatet som uprofessionel.

"Alle så bare stiltiende til, for hun havde så meget magt, hende der mobbede mig, og ingen turde eller ville sige hende imod".

Helt fra begyndelsen af prøveperioden gjorde den kollega, som skuespilleren følte sig mobbet af, det klart på forskellige måder, at hun ikke brød sig om skuespilleren.

"Hun gik instinktivt efter det svageste led, og så er det bare ærgerligt, når man selv er det svageste led og ikke er god til at forsvare sig," fortæller hun og fortsætter:

"Når jeg skulle lave min lille monolog, stod hun og grinte af mig og sukkede højlydt. Det var som om, at det var hende, der skulle være på og i centrum og ikke mig. Senere i prøveforløbet overtog hun mere eller

mindre instruktionen af mine scener, og instruktøren lod hende bare gøre det."

Skuespilleren kunne mærke, at når kollegaen kom ind i rummet, så ignorerede hun hende.

"Hun talte med alle andre end mig, og jeg følte virkelig, at hun bare ville have mig til at føle mig så dårligt tilpas som muligt. Ja, det var faktisk min opfattelse, at hun gerne så, at jeg blev vippet så meget af pinden, at jeg sagde op. Jeg følte, at hun ville have mig knækket... fik skabt en stemning af, at hun synes, jeg var verdens mest talentløse spiller."

TILLIDEN HAR FÅET EN BRIST

"Jeg har mistet meget af min tillid til mennesker, og på den konto er jeg nok gået glip af nogle gode venskaber – også inden for branchen. Måske virker jeg lidt distanceret på mange, men det er altså fordi, jeg ikke tør involvere mig for meget. Man ved aldrig, hvornår folk vender sig mod én og bliver modbydelige."

Hun husker, at hun instinktivt og meget hurtigt mærkede, at hun skulle holde sig fra kollegaen på forestillingen. Hun mærkede faren allerede de første dage, inden der reelt opstod noget. Måske har hun signaleret en påpasselighed og dermed måske har ansporet kollegaen i forhold til mobning, siger hun i dag.

"Der var ikke aktivt andre, der fulgte trop. De så bare til, uden at gøre noget. Alle må have opdaget det, men hun har åbenbart så meget magt. Alle vil gerne elskes af hende, så hende siger man ikke imod," mener skuespillerinden.

Senere overvejede hun at sige noget til kollegaen og appellere til hendes bedre jeg. Men hun troede ikke på, at hun ville blive forstået, og derfor valgte hun at vende den anden kind til. Hun tænker tit på, at var hun kommet helt grøn lige ud fra teaterskolen, så var hun nok løbet skrigende væk og aldrig fundet vej til scenen igen.

"Men jeg tænkte fandeme nej. Hun skal ikke få mig smidt ud af den her forestilling eller ud af den her branche."

Meget bliver i teaterbranchen sagt for sjov, og der er tit en stemning af "gang i gaden", hvor de fleste kan klare en kvik bemærkning. Men det er vigtigt at holde øje med, om alle kan tåle mosten, mener hun.

"Vi er på mange måder ikke berøringsangste, og der bliver sagt meget for sjov. Jeg kan se, at mine kolleger er gode til at give igen og sige fra. Men mobbetypen kan mærke, hvis der er et menneske, der ikke er god til at forsvare sig selv. Og vi er så afhængige af hinanden. Vi skal jo åbne op over for hinanden for at kunne være ærlige på scenen, og så skal man ikke være udsat for den her slags. Det er så trist." ■

STÆRKERE LEDELSE OG MERE FÆLLESSKAB

DIALOGEN ER EKSTRA VIGTIG PÅ PRESSEDE PRODUKTIONER – DET VÆRE SIG TEATER, OPERA, DANSEFORESTILLINGER ELLER FILM – HVOR FØLELSERNE GYNGER OP OG NED. EKSPERTERNE EFTERLYSER DESUDEN MERE FÆLLESSKAB, STÆRKERE MENNESKELEDELSE OG KOLLEGER, DER BLANDER SIG.

■ Inger Lise Eriksen-Jensen fra Specular i Aarhus har specialiseret sig i voksenmobning, og har haft mange virksomheder under behandling for symptomer på ondt i arbejdsmiljøet.

Historierne fra de to skuespillere er hun ikke overrasket over:

”De ligner alle andre historier, som jeg har haft med at gøre i min tid som virksomhedskonsulent.”

Hun mener ikke, at man selv er skyld i det, hvis man bliver udsat for mobning. Opstår der mobning på en arbejdsplads, har det pågældende sted som regel problemer med arbejdsmiljøet generelt.

LAISSEZ FAIRE-LEDELSE

”Jeg læser i casene, at de to skuespillerinder delvist tror, de på hver deres måde er medansvarlige for situationen. Det er bare ikke sådan, det er. Man finder grunden i miljøet på arbejdspladsen, og det, der falder mig i øjnene her, er, at der er nogle ledere, der ikke er funktionelle ledere. Dvs. de nok er fagligt dygtige i deres arbejde, men hvis de ikke er dygtige til mennesker eller relationer, så glider de af, og miljøet bliver destruktivt. Ofte er ledere ikke deres rolle som leder bevidst,” forklarer eksperten.

Tit bliver teaterledernes rammer ikke sat godt nok, og de vælges mere på deres visioner for det kreative end for deres evner til at lede mennesker.

”Man kan sige, at den gode gamle ledelse med ”bare at lade det køre, for de er jo voksne mennesker, der kan tale sammen” stadig er meget kendt. Her er alt lovligt... alle får lov til at opføre sig, som de vil. Den ledelse ender ofte med en arbejdsplads med utryk og negativ stemning, der igen fører til mobning. Modsat er der den meget autoritære og kontrollerende leder. Der kan der også opstå en destruktiv stemning uden dialog, hvor det handler mere om magt. Og så er der den tredje ledelsesstil, hvor der er en mere demokratisk stil. Inden for laissez faire-ledelse finder man også den konfliktsky leder, og den leder ser jeg jo klart i begge cases,” fastslår konsulenten.

TABU, SKYLD OG SKAM

Det med mobning kan være svært at tale om. Inger Lise Eriksen-Jensen er ikke sen til at nævne, at det ofte er et emne, der er omkranset af tabu. Hun kan se, at kunstnerområdet ikke er anderledes end andre brancher.

”Når du bruger ordet mobning, så hænger der sådan to ord bagefter, der hedder skyld og skam. Det sker både for dem, der gør det, dem der er ude for det, og de ledere, der

Helle Rabøl Hansen

Inger Lise Eriksen-Jensen

ARBEJDSTILSYNETS DEFINITION PÅ MOBNING

Der er tale om mobning, når en eller flere personer regelmæssigt og over længere tid – eller gentagne gange på grov vis – udsætter en eller flere andre personer for krænkende handlinger, som vedkommende opfatter som sårende eller nedværdigende.

De krænkende handlinger bliver dog først til mobning, når de personer, som de rettes imod, ikke er i stand til at forsvare sig effektivt imod dem. Drillerier, der af begge parter opfattes som godsindede, eller enkeltstående konflikter er ikke mobning.

oplever det på deres arbejdsplads. Når de får skyld og skam, så opstår der modstand, og så vil man ikke gerne se på, hvad der er i spil," advarer ekspernten.

Der bliver set ned på arbejdspladser, der har problemet, mener hun. Man føler sig ikke succesfuld, hvis man oplever mobning, hverken lederen, mellemlederne eller de ansatte. De føler skyld og skam over, at det foregår, og så lukker de i.

Konsulentens uddyber:

"Det er ligesom at kaste en bombe at nævne det ord: mobning. Alle trækker ud til siderne og siger "puh ha, hvor er det her grimt". Vi føler os skyldige over, at det er opstået iblandt os, og vi skammer os, og lederen tænker, at han er en dårlig leder. Den mobbede tænker, at det nok er ham selv, der er skyldig. Og så bliver det så svært at have med at gøre."

MAN BLIVER LIGEGLAD

Forsker i mobning fra Aarhus Universitet Helle Rabøl Hansen er enig med konsulenten i, at ledelsen har et stort ansvar, men kollegerne skal også gå ind og råbe vagt i gevær.

"Kollegaerne må ikke være passive. Det er jo også passivitet, der gør mobning mulig. I virkeligheden sidder de, der kigger på, med en stor magt, og de er en stor gruppe. Desværre er vi ikke opdragede til at blande os, men jeg vil gerne opfordre alle til: Bland dig. Lav alliancer i det små og støt dem, der har brug for det. Offeret kan ofte ikke alene gøre noget, for de sidder i en rolle, der har reproduceret sig selv. Så er det meget svært at råbe op," forklarer hun.

Fra Holocaustforskning ved man, at bliver vi tilskuere til krænkelser, og forholder vi os passive i en længere periode, så holder vi på et tidspunkt op med at føle medlidenhed. Vi bliver følelsesløse.

"Hvis man ikke reagerer på oplevelsen af, at her krænkes der, så vænner man sig til det. Så holder man til sidst op med at synes, at det er et problem. Derfor er det enormt vigtigt at reagere som kollega," pointerer hun.

Offeret mærker, når der er nogen udefra, der bryder rytmen, og det kan være det, der gør en forskel. Billedet bliver ændret af én eller flere, der siger fra.

"Tag modet til dig og spørg: "Hey, hvad har I gang i? Det her er simpelthen ikke rimeligt". Der er altid noget, man kan gøre," mener forskeren.

FÆLLESSKAB ER EN KUR

Helle Rabøl Hansen fortæller om et filmprojekt, som hun for nyligt fulgte, hvor skuespillerne havde det rigtig dårligt sammen. De var alle prægede af angst og mærkede en stemning af, at her kunne de blive kritiseret eller bagtalt. Grobunden for mobning var opstået.

"Når der kommer den der angst, så får man ikke sagt fra, og så bliver man en del af kulturen. Man er bange for at blive ekskluderet af kulturen, og så er den onde cirkel i gang."

Noget af forklaringen på mobning ligger i fællesskabet – eller i den manglende fællesskabsfølelse.

"Man skal italesætte den fælles opgave, når man starter et projekt og være helt klar på meningen med arbejdet. Er man ikke det, så skaber det usikkerhed, og så prøver man at beskytte sig ved at bide. Så kan gruppen i nogle tilfælde finde en enkelt person, som de bruger til at ventilere deres frustration på. Et fælles omdrejningspunkt, de kan være irriterede på. Jo mere fælles opgaven bliver, jo bedre miljø kan man faktisk opnå. Det kræver, at man hele tiden føler et ejerskab til det fælles produkt," siger Rabøl Hansen og slutter:

"Man sætter sine rammer også i krise, og er der krise, så har man svært ved at opbygge et fællesskab om opgaven. Derfor er dialog ekstra vigtig her." ■

HAR DU OPLEVET MOBNING I BRANCHEN?

SCENELIV HAR SPURGT TRE MEDLEMMER OM DERES OPLEVELSER MED MOBNING I BRANCHEN.

LARS BOM, SKUESPILLER, AMBASSADØR FOR BØRNS VILKÅR OG FOREDRAGSHOLDER OM MOBNING

Det er der masser af i vores branche. Mobning kan være symptomet på en usund kultur, og jeg tror ikke på, at der er nogen, der ikke har oplevet det. I vores fag er der en stærk konkurrence, og nogen kan ikke forvalte den særlig smart eller klogt. De bliver destruktive i deres forsøg på at blive populære. Der er jo en popularitetskonkurrence, og den eskalerer og eksploderer i disse år, hvor der er så meget fokus på prisuddelinger og historien om eneren, vinderen. Nogle tænker måske på at positionere sig i forhold til andre og har en adfærd og en retorik, der bliver en del af et magtspil. Og måske har de, der har et mindreværd, et større behov for at være populære. De fleste er ubevidste om det, tror jeg, men der er også mere bevidste typer, der dyrker nedgørelsen af andre. De vedkender sig nærmest åbent til, at de er en del af en "disse-kultur". Nogle er empatisvage,

og de bruger deres ord til at trampe på andre i deres kamp for en plads i lyset. For at blive mere populære.

Det eneste middel er at sige: Jeg vil ikke lade mig påvirke af det, og jeg vil ikke være en del af det. Jeg vil gå den anden vej og prøve at være med til at skabe mere solidaritet og hjælpsomhed og mindre bullshit. Vi skal ikke fodre dem, der søger at være destruktive. Så bliver man måske ikke lige en del af gruppen her, men det er prisen, og den er værd at betale. Men jeg tror også, at det vender, fordi der er mange, der ikke bryder sig om tonen i tiden.

Foto: Kim Wentt

LIV ODDVEIG MIDTMAGELI, OPERASANGER

Jeg har oplevet, at instruktøren på en forestilling er blevet mobbet. Måske følte vedkommende sig ikke mobbet, men som kollega følte jeg mig taget som gidsel i mobning. Det var en form for disrespekt, hvor en kollega i hele prøveperioden ignorerede instruktøren og dennes instruktion på en demonstrativ facon. I begyndelsen tænkte jeg, at det måske var mig, der var følsom, så jeg gjorde ikke noget. Senere tog jeg det op med den kollega, der mobbede, men så blev det en konflikt mellem mig og ham, der mest handlede om, at han var sur over, at jeg blandede mig. Da instruktøren kom ind over og ville høre, om det havde noget med hende at gøre, så sagde han ingenting... altså den kollega, der mobbede.

Måske sagde og gjorde vi ikke noget ved den dårlige stemning under produktionen, fordi vi har så kort tid – bare nogle uger, og så er der premiere. Ingen af os får noget ud af det, hvis der opstår for mange konflikter, og vi er hurtigt

videre til næste projekt. Og så ved vi, at vi ikke siger ja til at arbejde med den eller den mere. Jeg tror også, at konfliktskyheden skyldes de mange følelser, der er på spil. Vi er så aflædte, så det ville koste ekstremt meget, hvis vi skulle åbne op for endnu et følsomt område, hvor vi ikke har kontrol.

Efter den forestilling, så talte jeg med en kollega om, at vi burde have lavet et evalueringsmøde og talt om situationen, og om hvordan vi kunne undgå den slags her igen... og så ville det nok have været godt, hvis vi havde haft en tillidsmand, der kunne have haft lidt ansvar og have taget affære på en neutral måde, så det ikke havde været så personligt.

Foto: voiceofcopenhagen

MOGENS REX, SKUESPILLER

Psykopaterne opererer i grænseområdet mellem mobning og smådrillerier. Lige der, hvor man ikke selv kan komme med en plausibel grund for, at det er mobning. De går lige til grænsen, og det har jeg oplevet både hos kolleger og instruktører. Men der er stor forskel på, hvor man arbejder. På nogle teatre gror mobningen, og på andre er der en helt anden og god stemning. Nogle teatre tænker også på at ansætte folk, der ikke bare er fagligt dygtige, men som også er med til at skabe et konstruktivt arbejdsmiljø. Det er ligesom en fælles beslutning... og der er en god samtaleånd... måske har det også noget med chefen at gøre. Er chefen selv i underskud og har behov for at manifestere sig, så trykker han nedad. Det oplever man tit i det stramme hierarki, hvor dem på toppen er bange for deres levebrød.

For vi er jo i en verden, der er fyldt med alfahanner og alfahunner. Når alfaerne føler sig true af noget, så reagerer de ved at trykke andre ned, og vi er jo i en branche,

hvor vi konstant er bange for at miste vores levebrød og ikke være gode nok. Vi er under konstant pres, og det er vi ikke altid lige gode til at håndtere. Men hvis vi snakker om vores følelser, og hvis vi begynder at snakke om den mobning, der foregår, så kan vi risikere at blive stemplet som en tøsedreng. Men det er jo noget pis. De fleste af os er jo rigtigt følsomme mennesker.

Jeg kommer til at tænke på det H.C. Andersen eventyr, som hedder "I Andegården". Det slutter med, at den store andemor bider hovedet af den lille sangfugl, og så bliver hun forundret over, at den dør. Hun udbryder: Kunne den ikke klare det? Så er den jo alt for følsom til Verden".

Foto: privat

EGNSTEATRE VEJRER MORGENLUFT

EGNSTEATRENE HAR IKKE OPGIVET MODSTANDEN MOD DEN USIKRE REFUSION FRA STATEN, OG EFTER MINISTERUDTAELSE HÅBER MAN NU PÅ AT FÅ GENINDFØRT EN FAST REFUSION PÅ 50 PROCENT.

Af Leon Andersen

Nogle gange er det dejligt at få en ny kulturminister. Sådan havde Gitta Maling, formand for TIO (Teatrenes Interesseorganisation) det, da hun hørte, hvad Marianne Jelved (R) havde sagt under et besøg på Team Teatret i Herning.

"Vi prøver at finde ud af, om den lovgivning, vi har omkring egnsteatrene, er den rigtige i dag. Der er der meget, der tyder på, at den ikke er", fastslog ministeren i en samtale med DR's radio P4 Midt og Vest.

TIO har næsten alle landets 33 egnsteatre blandt sine medlemmer. Allerede før ministerens besøg i Herning havde organisationen skrevet til hende for at gøre opmærksom på egnsteatrenes problemer.

Gitta Maling, der til daglig er chef på Limfjordsteatret, understreger, at egnsteatrene med disse udtalelser "føler sig godt hørt".

"Vi ser frem til udfaldet af de kommende forhandlinger. I den dialog forventer vi også et øget fokus på, at flest mulige penge reserveres til kunstnerisk udvikling og produktion," siger Gitta Maling til Sceneliv.

FALD I REFUSION

Hun tilføjer, at når egnsteatrene har manifesteret sig som en solid succes i Danmark, skyldes det i høj den grad den ordning, der gjaldt frem til 2008, hvor kommunerne altid fik 50 procent i refusion af staten til deres udgifter til egnsteatre. Der var et loft over beløbets størrelse, men alligevel bidrog ordningen til at skabe en stabil tilvækst af egnsteatre, mener Gitta Maling.

Under kulturminister Brian Mikkelsen (K) blev ordningen ændret for at forhindre, at udgifterne til egnsteatre "løb løbsk". Nu forhandles og afsættes der hvert eneste år på finansloven en rammebevilling, som skal gå til refusion til de kommuner, der driver et egnsteater. Det har betydet et brat fald i refusionen til kommunerne til et niveau i disse år på godt 40 procent.

"I første omgang ramte denne usikkerhed ikke teatrene, men deres arbejdsgivere, kommunerne, fordi teatrenes overordnede økonomiske ramme var fastsat i de fireårige aftaler, hvert enkelt af disse teatre indgik med Kulturministeriet. Senere har vi imidlertid set, hvilke problemer det kunne give, når de fireårige aftaler skulle fornyes. I mellemtiden er kommunerne nemlig blevet presset økonomisk, og på flere egnsteatre er der blevet skåret i de kunstneriske produk-

FAKTA OM EGNSTEATRENE

- Ordningen med egnsteatre omfatter hele landet med undtagelse af kommunerne København, Frederiksberg, Odense, Aarhus og Aalborg.
- Et egnsteater skal selv producere teater, have fast spillested, være lokalt forankret og finansieres, helt eller delvist, af én eller flere kommuner.
- Egnsteatrenes vilkår sikres gennem fireårige aftaler, som skal godkendes af Kulturstyrelsen.
- I øjeblikket findes der 33 egnsteatre. Senest er Furesø kommet til med Musikteatret Undergrunden, mens Ishøj Teater, der mistede sin status som egnsteater i 2012, igen er blevet godkendt. Til gengæld har Høje-Taastrup Kommune opsagt aftalen for Taastrup Teater, der ikke længere drives som et egnsteater.
- Ifølge Proscenium.dk, teatrenes nyhedsportal, står egnsteatrene for over 25 pct. af al den scenekunst, der præsenteres på landets teaterscener.
- Egnsteatrenes samlede besøgstal de seneste fem år: 368.000 (2007-08), 431.000, 363.000, 417.000 og 368.000. Antallet af egnsteatre har været nogenlunde konstant i perioden.

Kilder: Kulturstyrelsen, Proscenium.dk, Danmarks Statistik.

tioner, typisk i form af færre ansatte," vurderer formanden for TIO, der ikke mindst frygter, at disse års kommunale smalhals vil få betydning for teatrene i de fremtidige aftaler.

Ordningen med den skiftende statslige refusionsprocent skabte også et andet problem, som kulturminister Marianne Jelved tilsyneladende også havde fået øje på.

"Der er en pose penge på en bestemt størrelse, og jo flere egnsteatre, der kommer, desto færre penge er der til hvert teater. Det er selvfølgelig uholdbart, for det skaber usikkerhed, både for kommunerne og de enkelte egnsteatre, at de ikke ved, hvor mange penge, de har til næste år, for det afhænger af, om der et eller andet sted i landet er oprettet et nyt egnsteater. Så et nyt egnsteater tager i virkeligheden penge fra de kommuner, der har egnsteatre, og det duer ikke i længden," sagde ministeren til DR.

IKKE EGNSTEATER I ETHVERT KULTURHUS

Der er dog også kommet nye muligheder for egnsteatrene med den nye teaterlov.

"Det har tidligere været muligt for flere kommuner at gå sammen om driften af et egnsteater. Disse muligheder er siden blevet forbedret," siger Gitta Maling.

Limfjordsteatret, Vendsyssel Teater og Odsherred Teater er eksempler på egnsteatre, der nyder godt af et samarbejde mellem flere kommuner. TIO's formand oplyser, at andre

Fra forestillingen "Noras børn" på Mungo Park med Maria Rich og Kasper Leisner Foto: Maria Fonfara

TILSKUDDENE

Siden 2009 har staten beregnet en procentsats til refusion af kommunernes driftsudgifter til egnsteatrene ud fra en fast rammebevilling på finansloven.

	REFUSIONSPROCENT	AFSAT PÅ FINANSLOVEN	SAMLET KOMMUNALE TILSKUD
2009	40,0	54,0 mio	Ikke oplyst
2010	41,0	55,0 mio	133,0 mio.
2011	41,0	55,4 mio.	134,0 mio.
2012	41,0	56,3 mio.	135,3 mio.
2013	41,5	57,5 mio.	139,3 mio.

Kilde: Kulturstyrelsen.

teatre i øjeblikket sonderer mulighederne for noget tilsvarende, men hun ønsker ikke at konkretisere, hvilke teatre og kommuner det drejer sig om.

Egnsteatrenes organisation er i øjeblikket i tæt dialog med Kulturministeriet, Kommunernes Landsforening (KL) og Scenekunstudvalget om egnsteatrenes vilkår.

"Det handler også om, hvordan vi bruger pengene i kommende aftaler bedst muligt. Vi skal være opmærksomme på, at der ikke må fyldes et egnsteater i ethvert kulturhus, blot fordi kommunerne har problemer med at få finansieret driften og aktiviteterne i disse huse, siger Gitta Malling.

Hun mener, at det er realistisk at forestille sig en finanslov for 2014, hvor man går tilbage til den tidligere faste refusionsprocent på 50.

"Jeg ser meget gerne den tidligere 50-50-ordning gennemført, fordi det vil give kommunerne og teatrene flere penge i kassen. Det er meget vigtigt, at kommunerne kan planlægge efter et fast beløb." ■

I næste nummer bringer Sceneliv et interview med kulturminister Marianne Jelved, hvor vi beder hende uddybe udtalelserne vedr. egnsteatrene.

Fra forestillingen "Sult" på Teatret Møllen med bl.a. Glenn Ziqver Xavier, Robert Orr og Connie Tronbjerg. Foto: Søren Godtkjær

TEATRE MED UDLÆNGSEL

FLERE EGNSTEATRE HAR LYST TIL AT VOKSE. ALLERØD OG HADERSLEV ER ET PAR AF STEDERNE. MØLLEN HAR DOG INDTIL VIDERE LAGT AMBITIØST PROJEKT PÅ HYLDEN.

På Mungo Park i Allerød undersøger teaterchef Martin Lyngbo i øjeblikket mulighederne for, at teatret også kan blive egnteater for én eller flere andre kommuner.

"Vi lider faktisk af, hvad man kunne kalde "udsolghed". Her i Allerød havde vi i 2012 en gennemsnitlig sædebelægning på 83 pct., og vi har simpelthen ikke plads til at spille mere end de nuværende 230 – 240 forestillinger om året," siger Martin Lyngbo.

Derfor forsøger Mungo Park i samarbejde med Allerød Kommune at udnytte de muligheder, som den nye teaterlovgivning rummer for at få andre kommuner involveret i driften.

"Det handler dels om, at vi gerne vil spille nogle af vores forestillinger, når og hvis vi finder egnede lokaler disse steder, dels om de økonomiske aspekter ved et sådant samarbejde," forklarer teaterchefen.

Han henviser til, at en enkelt kommune ikke kan få refunderet for mere end 9,5 millioner kroner af sine driftsudgifter fra staten. Men for hver kommune, der går sammen om driften af et egnteater, stiger loftet med yderligere 9,5 millioner.

"Kernen, ankeret, eller hvad man nu vil kalde det, skal fortsat være i Allerød, men selvfølgelig skal et samarbejde baseres på lokal forankring, som loven også kræver. Hvis det lykkes os at komme ind i andre kommuner, vil vi også kunne bygge videre på et knowhow og en virksomhed, der går rigtigt godt. Hidtil har det inden for teaterverdenen været vanskeligt at opsøge muligheder for vækst, som vi kender det fra mange andre brancher. Men nu giver lovgivningen os muligheden," siger han.

Mungo Park har allerede etableret den selvstændige filial Mungo Park Kolding, der drives som et selvstændigt egnteater. Mungo Park Allerød afvikler desuden mange forestillinger på en filialscene i Hillerød, hvor teatret har lejet sig ind. I Gladsaxe medvirker teatret i en række koncerter,

workshopper og andre kulturelle aktiviteter, som finder sted under den samlede betegnelse Kosmodrom.

PLANER I DUESLAGET

Også andre steder har egnteatre gang i overvejelser om at vokse og rykke uden for kommunegrænsen.

Teatret Møllen i Haderslev offentliggjorde i begyndelsen af 2012 sine planer om at ekspandere med fire "filialscener" i Sønderborg, Tønder, Aabenraa og Flensborg.

Planerne ville betyde et farvel til Møllen som egnteater og i realiteten etablere et regionsteater i området. De ville nemlig kræve midler i en størrelsesorden, som det ikke er muligt at hente via loven om egnteatrene.

Men senere sidste år måtte daværende kulturminister Uffe Elbæk (R) meddele Møllen, at staten ikke ser nogen mulighed for at gå ind i et sådant engagement. I stedet henviste han til de muligheder i loven, som gør det muligt for flere kommuner at gå sammen om udgifterne til et egnteater.

"Men vores vision går i en lidt anden retning, bl.a. fordi vi forestiller os en differentiering og en profil for hver enkelt kommune," siger Jaan Bonde, administrativ leder på Teatret Møllen.

I teatrets overvejelser indgik oprindeligt fire sønderjyske kommuner og Sønderjysk Forening. Foreløbig er projektet lagt i dueslaget, men hvis seriøse interessenter melder sig, er teatret klar til at tage det frem igen.

"Møllen skal inden længe i gang med at forhandle en ny aftale for egnteatret som afløser for den aftale, der udløber til årsskiftet. Umiddelbart er der ingen planer om at involvere flere kommuner i driften, men vi er bestemt ikke afvisende over for en sådan tankegang. I et sådant samarbejde kunne vi nemlig få afprøvet elementer med henblik på den større, regionale model," siger Jaan Bonde. ■

EFTERLØN – HVILKE MULIGHEDER GIVER DET DIG?

Hvis du er blandt dem, der snart har mulighed for at gå på efterløn, er der en række forhold, du skal være opmærksom på. Derfor inviterer Dansk Musiker Forbund, Dansk Skuespillerforbund og FTF-A i fællesskab til efterlønsmøde. På mødet vil vi give dig et samlet overblik over efterlønnen og dine muligheder for at bruge den.

MØDET FOREGÅR TIRSDAG D. 23. APRIL 2013 KL. 15.30-17.30

I FTF-A, SNORRESGADE 15, 2300 KØBENHAVN S

Du vil kunne få svar på spørgsmål som:

- Hvornår får jeg mit efterlønsbevis – og hvordan?
- Hvorfor skal jeg have et efterlønsbevis?
- Hvad er forskellen på at gå på efterløn som 60-årig og som 62-årig?
- Hvor meget må jeg arbejde på efterløn?
- Hvad betyder min pension for efterlønnen?
- Hvordan opnår jeg en skattefri præmie, og hvornår udbetales den?

Mødet er særligt for dig, som arbejder inden for kunstområdet og du er velkommen til at tage en ledsager med til mødet, hvor vi vil være vært ved en let anretning. Nanna Møller fra Dansk Skuespillerforbund og Esben Laursen fra Dansk Musiker Forbund deltager også i mødet.

Tilmelding sker pr. mail til organisation@ftf-a.dk, senest tirsdag den 16. april 2013.

FTF *din a-kasse* **A**

Dansk Skuespillerforbund

DEBAT

KALD DET VIRKSOMHEDSDRAMATURGI

For et stykke tid siden så jeg på Berlingske Business' internetavis et videoklip med fremtidsforsker Anne Skar Nielsen, som skræmmende udtalte, at danske virksomheder inden længe vil afskaffe deres HR-afdelinger, fordi de ikke bidrager nok til bundlinjen! Det har betydning for de kolleger der arbejder med vort fag uden for de kunstneriske institutioner, fordi det er HR-afdelingerne, der arrangerer kurser, seminarer og kulturelle indslag, ofte på eget initiativ.

Nu kan man trække på smilebåndet (Søren Mørk kalder fremtidsforskning et opdateret nyhedsbureau), men Skar Nielsens udtalelse kunne give topchefer fikse ideer til en spareøvelse efter den kendte skabelon: Nogle opgaver fordeles ud på andre afdelinger, og resten køber vi "ude i byen". Danske Banks flotte kampagne "New normal" er et grotesk eksempel på, hvad der kan ske, når man køber noget "ude i byen", der ikke organisk er skabt ud fra den eksisterende virkelighed. Havde Danske Bank haft en ansvarlig virksomhedsdramaturg, ville dette aldrig være sket!

Virksomhedsdramaturgi er et nyt begreb, almindelig benyttet i Tyskland. Begrebet dækker meget præcist den funktion, som HR-folk står for... eller burde stå for, nemlig at oversætte, implementere og iscenesætte de værdier og historier, som topledelsen mener skal bære virksomhedens

image: En proces der nødvendigvis skal være fuldt, inden man brænder en kostbar kampagne af.

Og hvem burde være de nærmeste til at implementere eller vejlede i virksomhedsdramaturgi: de faglærte skuespillere.

Hvad enten Skar Nielsen har ret eller ej, så komme alle de "bløde" kurser under pres. Glider opgavefordelingen væk fra HR-folkene, der som regel har en god fornemmelse for de kunstneriske fag, og over til de økonomiske hardlinere, får vi det svært. Journalisterne byder sig til med professionel kommunikation, retorikerne mener at have den ultimative kompetence, når det drejer sig om præsentationsteknik. Jeg har sågar hørt en retoriker på en stor HR-konference sige, at skuespillere ikke er seriøse, fordi de er "følelensesker". Idrætsorganisationer markedsfører sig med kreativ teamtræning, mens de øvrige kunstarter også har kreative aktiviteter at byde ind med. Men ingen burde kunne konkurrere med os i dramaturgisk analyse og iscenesættelse.

Jeg appellerer derfor til alle kolleger om at bruge ordene virksomhedsdramaturg og virksomhedsdramaturgi. Forklar omverdenen, hvad begrebet dækker, og hvor vi kan bidrage med en dokumenteret faglighed.

Torben Jetsmark

NYT FRA DSF STUDIO

MORGENTRÆNING I KBH

- Mandag:** Horton-teknik med Tanya Foss Lyby (11. marts til 6. maj)
- Tirsdag:** Stanislavski-træning med Mikkel Flyvholm (12. marts til 7. maj)
- Onsdag:** Sang med Xenia Lach-Nielsen (13. marts til 8. maj)
- Torsdag:** Filmskuespil med Katrine Windfeld og Søren Kuhn (14. marts til 2. april)
- Åben fredag:** "Integritet og troværdighed" med Philip Antonakakis den 3. maj. Kl. 9.30-11.30

Hvis ikke andet er angivet finder træningen sted fra kl. 9 til 11 eller 12.

FYSISK TRÆNING FOR ØVEDE DANSERE

Jazz, Commercial and Modern Dans Fusion med Paul James: Tirsdage kl. 9.30-11 (2. april til 21. maj)

MORGENTRÆNING UDEN FOR KBH

- Aarhus:** Forrest Yoga med Maj Nichol – 3. april til 5. maj kl. 9.30-11.00 (tilmeldingsfrist: 18. marts)
- Aarhus:** Dans med Steffen Hulehøj – 25. april til 6. juni kl. 9.30-11 (tilmeldingsfrist: 8. april)
- Odense:** Masker og arketyper med Finn Hesselager 21. til 24. maj kl. 10-16 (tilmeldingsfrist: 15. april)
- Aarhus:** Meisnerteknik med Sarah Boberg 21. til 25. april, søndag kl. 10-14, mandag-torsdag kl. 9-12 (tilmeldingsfrist: 18. marts)

Kurserne i Aarhus foregår på godsbanen, kurset i Odense foregår på Odense Teater. Morgentræningskort til et halvt år koster 200 kr. Det giver til træning i både København og provinsen, inkl. de åbne fredage.

NETVÆRKSGRUPPE FOR SELVSTÆNDIGE

DSF Studio etablerer nu en netværksgruppe for scenekunstnere med selvstændig bibeskæftigelse eller selvstændig virksomhed. Det er en unik mulighed for at møde ligesindede, lade sig inspirere og udfordre og skabe nye kontakter. Gennem netværket får du mulighed for faglig sparring og foredrag med relevante oplægsholdere.

Tid: 4. april kl. 9-12 (tilmeldingsfrist: 2. april)

SHAKESPEARE MASTER CLASS

Gennem de sidste 30 år har Nadine George udviklet sin egen dybdegående teknik, hvor arbejdet med stemmen i kroppen er det tekniske redskab, som skaber forbindelsen mellem lyd, følelse og ord.

Der arbejdes dagligt med vejrtrækningsøvelser og stemmeopvarmning, både i grupper og individuelt.

Der vil blive arbejdet med maskuline og feminine kvaliteter, såvel hos mænd som kvinder, og den "sungne" vibrerende lyds kvalitet og energi vil blive forbundet direkte til arbejdet med teksten.

Workshoppen afsluttes med en åben Master Class lørdag den 1. juni.

For yderligere informationer om Nadine George se: www.voicestudiointernational.com

- Tid:** 27. til 31. maj kl. 10-16. Lørdag den 1. juni: åben Master Class kl. 10-14
- Sted:** Forsøgsstationen, Søndre Boulevard 81, 1720 København V
- Frist:** 19. april - ved tilmeldingen sendes en kort motivation til mail@forsoegsstationen.dk
- Pris:** Medlemmer af DSF 1.750 kr. (normalpris 2.200 kr.)
- Målgruppe:** professionelle scenekunstnere, der tidligere har modtaget undervisning af Nadine George
- Kurset udbydes i samarbejde mellem Forsøgsstationen og DSF Studio

AARHUS: FUNDRAISING FOR SCENEKUNSTNERE

Introduktion til fundraising for scenekunstnere med Kasper Egelund - med mulighed for individuel sparring på projekter.

Hvordan skriver man en god ansøgning? Hvad er en god projektbeskrivelse? Hvordan organiseres projekter? Hvordan udarbejdes et budget? Kasper Egelund, leder af Aarhus Scenekunstcenter, introducerer over to formiddage deltagerne til fundraising op opbygning af egne projekter. Der er mulighed for individuel sparring for de, der har bestilt det.

Tid: 20. og 21. marts kl. 9.30-11.30 (tilmeldingsfrist: 18. marts kl. 12)

Sted: Godsbanen, Skovgaardsgade 3-5, 8000 Aarhus C

LÆS MERE OM ALLE KURSER – OG TILMELD DIG – PÅ SKUESPILLERFORBUNDET.DK

Psykokoterapeut

Psykokoterapeut med eksamen fra Vedfelt Institutet (www.vedfelt.dk) uddannet skuespiller – særlig pris til supervisors klienter.

Kontakt: Hanne på hannefogh@mail.dk eller på 20 21 52 99 og hør nærmere

"Hvis du ønsker at arbejde med din kunst må du arbejde med dit liv."

Anton Tjekhov

MEDLEMSLISTEN PÅ MOBILEN

HUSK, AT DU KAN FINDE MEDLEMSLISTEN PÅ DSF'S MOBILSITE, HVIS DU HAR EN SMARTPHONE. DU KAN OGSÅ FINDE NYHEDER, KURSER OG SCENLIV.

Terapi

Michael Kaster

Cand. psych. aut. & Specialist i psykokoterapi (DP)

www.kaster.eu

michael@kaster.eu

tlf.: 2683 0101

RUNDE FØDSELSDAGE

ELISABETH HANKE	50 ÅR	19. MARTS
ANNE-VIBEKE MOGENSEN	60 ÅR	28. MARTS
MORTEN CHRISTEN HEBGAARD	50 ÅR	31. MARTS
BIRTHE MARIAT	75 ÅR	9. APRIL
JOAN M. BENTSEN	60 ÅR	10. APRIL
JESPER LA COUR ANDERSEN	50 ÅR	10. APRIL
RANDI STENE	50 ÅR	12. APRIL
MORTEN LÜTZHØFT	50 ÅR	16. APRIL
OLE HVIDMAN	70 ÅR	17. APRIL
BIRGITTE VON HALLING-KOCH	70 ÅR	30. APRIL
TORBEN VADSTRUP	60 ÅR	30. APRIL
POUL ERIK PARSBERG OLESEN	60 ÅR	1. MAJ

Vil du være Sansetræner?

Vil du være i konstant kreativ bevægelse - kropsligt, sanseligt og lydligt? Og vil du hjælpe andre til at kunne bruge sanserne som middel til sundhed, indlæringssevne og livskvalitet?

Så er sansetræning måske noget for dig. Uddannelsen er udviklet af Martin Spang Olsen (kendt for bl.a. Stunskolen og Sang, Dans og Slagsmål). Uddannelsen kan bruges som overbygning på traditionelle kunst- og kropsterapiuddannelser.

Professionel relevans:

- styrker skolebørns evne til at lære,
- skaber iderigdom og innovation i erhvervslivet,
- fremmer kunstnerisk inspiration og fordybelse,
- bidrager i terapeutiske og sundhedsrelaterede processer
- udvikler nye træningssystemer for kroppen og sindet

Kom til infomøde 4. eller 25. april, kl. 20-22 i Manuvisionhuset, Bernhard Bangs Allé 25, 2.sal, 2000 Frederiksberg.

Nærmere info på
www.sansetræner.dk
tlf. 22 39 05 30

Coaching og træningsterapi

Terapi er ikke kun for mennesker i dyb krise, men bruges ofte af personer der søger effektive og tidsvarende redskaber til personlig vækst og selvrealisation.

Har DU brug for nye mulighedsgræb i dit liv, i dit job, din søgen efter job, i dine relationer eller i forhold til dig selv?

Certificeret Coach/ PerformanceCoach og Psykokoterapi stud.

A. Kirsten Price
Tlf 26 25 15 42,
lokaler i Kbh.

Priser for medlemmer:
150 kr for Træningsterapi
300 kr for Coaching

Glæder mig til at høre fra dig.

BYD FORÅRET VELKOMMEN

NU ER DER IGEN GENERALFORSAMLING, BESTYRELSESVALG OG FEST

DANSK SKUESPILLERFORBUND HOLDER GENERALFORSAMLING

SØNDAG DEN 26. MAJ 2013 - KL. 12.00 (DØRENE ÅBNES KL. 11.30 TIL INDSKRIVNING)

I THE LAB, VERMUNDSGADE 40B, 2100 KØBENHAVN Ø

FØLGENDE BESTYRELSESMEDLEMMER ER PÅ VALG OG GENOPSTILLER:

Dorthe Hansen Carlsen, Julie Carlsen, Thomas Magnussen, Mette Marckmann, Ulla Ricklander og Trine Runge.

FØLGENDE BESTYRELSESMEDLEMMER

ØNSKER IKKE GENVALG:

Jesper Asholt, Jacob Stage og Marie Louise Wille

FØLGENDE BESTYRELSESMEDLEMMER ER IKKE PÅ VALG:

Kristine M. Brendstrup, Mette Frank, Elisabeth Halling, Ole Jacobsen, Henrik Jandorf, Sofia Karlsson og Maj-Britt Mathiesen.

VALG AF KRITISKE REVISORER OG REVISORSUPPLEANTER:

Forslag til genvalg af Paul Hüttel og Holger Perfort som kritiske revisorer.

Forslag til valg af Anne Voigt Christiansen og Rasmus Hammerich som revisorsuppleanter.

FORÅRSFEST – EFTER GENERALFORSAMLINGEN

Vi holder vores årlige forårsfest efter generalforsamlingen. Der vil være musik og hygge. Forbundet byder på dejlig mad, og drikkevarer kan købes til rimelige priser.

KØRSELSVEJLEDNING

Du kan tage S-toget til Bispebjerg Station og herfra 4A mod Svanemølle Station. Stå af ved stoppestedet Aldersrogade/Haraldsgade, og gå det sidste stykke ned af Vermundsgade.

Hvis man i stedet vælger at gå, køre eller cykle fra Tagensvej 85, skal man fra Tagensvej dreje til højre ned af Rovsinggade og herefter til højre af Vermundsgade.

Når man kommer til porten, Vermundsgade 40B, er der skiltet med navn og husnummer. Gå ind gennem porten og ind i gården. Gå helt ned i bunden, hvor du drejer til højre rundt om den grå bygning, så er du ved indgangen.

FORELØBIG DAGSORDEN

- Velkomst og fællessang
- Formandens beretning
- Præsentation af opstillede bestyrelseskandidater
- Forelæggelse af det reviderede regnskab
- Eventuel godkendelse af div. overenskomster
- Valg af bestyrelsesmedlemmer
- Valg af kritiske revisorer og suppleanter
- Fastsættelse af kontingent
- Emner til debat
- Afslutning og fællessang

og så er der fest...

14 dage før generalforsamlingen modtager alle medlemmer med posten den endelige dagsorden.

Bilag til generalforsamlingen vil samtidig være tilgængelige på forbundets hjemmeside.

VI ER OVERBEVIST OM, AT DET BLIVER EN FANTASTISK DAG OG GLÆDER OS TIL AT SE JER ALLE IGEN!

DEADLINE TIL NÆSTE NUMMER: 9. APRIL

FART PÅ LYD OG BILLEDE

DEN TEKNOLOGISKE UDVIKLING I FILMBRANCHEN OG LANDETS BIOGRAFSALE ER RIVENDE. ANTALLET AF BILLEDER PER SEKUND EKSPLODERER, OG NU VENTER DER OGSÅ 3D PÅ LYDSIDEN. DET KAN DU LÆSE MERE OM I NÆSTE NUMMER AF SCENELIV, HVOR VI OGSÅ BRINGER ET INTERVIEW MED KULTURMINISTER MARIANNE JELVED.

Foto: Fox

DEN GROTESKE RETORIK

Foto: Henning Hørth

Jeg elsker at høre radio. Fortrinsvis P1. "Mennesker og Medier" "Besøgstid" "Dokumentarzonen" og så videre. Forleden hørte jeg "Radioklassikeren" – denne gang om Poul Henningsen i forbindelse med en ny portrætbog. PH mente, at ord kunne ændre verden – eller i hvert fald være med til at forme og omforme den. Det være sig i kunsten, fra scenen, indlæg i kritisk revy og meget andet.

Ud over at være en stor beundrer af mennesket Poul Henningsen, mener jeg også, at hans påstand er rigtig Og lige for øjeblikket er retorikken og de mange skrivelser om teaterkrise fuldstændig forfejlet.

Hvis man skal tage både de talte og skrevne ord i medierne for pålydende, så står det skidt til. Billetsalget er gået ned. INGEN går længere i teatret. Der er "kun" solgt to millioner billetter. Det er dog et regnestykke, hvor langt fra alt er medregnet. Det har affødt paneldiskussioner med folk fra det private erhvervsliv, der udtaler, at teatrene simpelthen skal tænke i markedsføring, og ikke være så tilbagelænedede.

Jeg har endnu ikke oplevet en teaterdirektør, en instruktør, en dramatiker eller nogen skuespiller, der målrettet er gået efter at få så få mennesker ind i salen som muligt. Ingen teaterdirektør, der med armene i vejret proklamerer: "Gudskelov nåede vi kun en belægningsprocent på 25". Heller ingen skuespiller der siger: "Jeg håber sådan, at der kun sidder to i salen i aften, det er meget hyggeligere, når der er 198 tomme sæder". Tværtom oplever jeg teatrene knokle løs med markedsføring og forsøge at nå så mange publikummer som muligt. Skuespillerne stiller op til interviews og alskens anden markedsføring, fordi både de og vi er interesserede i at få publikum i teatrene.

I denne unuancerede krise-snak er der glemt det væsentlige: At forbrugsmønstrene har ændret sig. Konkurrencen er hård, der er masser af tilbud man kan benytte sig af: Teater er én af dem. Det er en udfordring for alle. Dertil kommer

selvfølgelig den finanskrisen, som mærkes alle vegne – også blandt publikum.

Trods disse skærpede odds er der masser af teatre og forestillinger, der melder om udsolgt, får fremragende anmeldelser, skaber helt ny og banebrydende scenekunst. De er i hvert fald ikke i krise. Men dem hører vi bare ikke rigtig om. Tæller de ikke i det samlede billede? Og i øvrigt er det yderste sjældent, at et teater ikke rammer minimum en forestilling i løbet af en sæson, som man kan melde næsten helt udsolgt på. Måske endda en forestilling, der genopsættes ellers forlænges. Tingene går op og ned, men vilkårene har ændret sig.

Og i krise-retorikken glemmes publikum helt og aldeles! De to millioner billetter der er solgt. Det publikum, som går i teatret og nyder det og bliver ved med at komme der. Børn der kommer i berøring med teater og scenekunst og får gode oplevelser, de tæller slet ikke! For to millioner solgte billetter er åbenbart alt for lidt. I forhold til hvad? I forhold til for 30 år siden? Ja naturligvis; der var verden en anden, udbuddet af tilbud var mindre, og nå ja, der var måske også større politisk vilje til at investere i kunsten end det gør sig gældende i dag.

Men at sælge over to millioner teaterbilletter i et lille land som vores, synes jeg faktisk, er ganske godt gået i en moderne tid, hvor kulturforbrugere har flere tilbud at vælge imellem end nogensinde tidligere.

Med al snakken om teaterkrise får man skabt en negativ retorisk spiral, som kan blive skadelig for teatret for os alle Det bliver en sandhed, ingen sættere spørgsmålstegn ved.

Nogle gange går det op, nogle gange går det ned. Men teater og scenekunst er nu engang kommet for at blive. Teatret er ikke i krise.

*Katja Holm,
formand for Dansk Skuespillerforbund*

TEATER V

**DRAMATISK
DEBUT²⁰¹⁴**

ER DU TIL DRAMATIK?

KA´ DU SKRIVE?

VIL DU VINDE 100.000 kr.?

- SÅ HAR DU TRAVLT 😊

Læs mere på
www.teater-v.dk